

מגילה ל-א

עניין: דלא תיקדום עשיה לזכירה

ירושלמי מגילה פ"א ה"ה

דברי הימים למלכי מדי ופרס. ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שמונים וחמשה זקנים ומהם שלשים וכמה נביאים היו מצטערין על הדבר הזה. אמרו כתיב אלה המצות אשר צוה ה' את משה אילו המצות שנצטוינו מפי משה. כך אמר לנו משה אין נביא אחר עתיד לחדש לכם דבר מעתה ומרדכי ואסתר מבקשים לחדש לנו דבר. לא זו משם נושאים ונותנין בדבר עד שהאיר הקב"ה את עיניהם ומצאו אותה כתובה בתורה ובנביאים ובכתובים. הדא היא דכתיב ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר. זאת תורה כמה דתימר וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. זכרון אילו הנביאים ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' וגו'. בספר אילו הכתובים ומאמר אסתר קיים את דברי הפורים האלה ונכתב בספר.

אבני נזר או"ח סי' תקיא

ד) אך באמת יש בקריאת מגילה משום זכירת עמלק. לזכור שהשנאה טמונה בלבו לדורותם. ועל כן ימח זכרם כדמוכח בירושלמי פרק קמא דמגילה [א]. הי' מטעמים על דבר הזה שאמרו אלה המצוות וכו' ומרדכי ואסתר רוצים לחדש לנו דבר היא מקרא מגילה עד שמלאו קרא דכתיב זכרון. והוא ברמז"ן פ' ואסתחנן [שה"פ לא חסיפון] ועיין חשב"ן ח"ג סי' רצ"ז שפירש צוה דברי חדושי רמז"ן שכתב לאחר שהאיר הקב"ה עיניהם על חיוז מגילה. והר"ן [ריש מגילה סד"ה ויש] השיג עליו שלא מצינו בגמ' רק על הכתיבה בספר וכחז החשב"ן שדברי הרמז"ן ירושלמי היא [ולא כקרצן עדה שנדחק ליישב גם הירושלמי על הכתיבה] [וע"ע להלן סי' תקט"ז אות כ"ה] וכן משמע בש"ס דידן פרק בני העיר [ג]. צמה דאמרינן כי היכי דלא לקדים [זכירה דעמלק לעשי' דפורים] [עשי' דפורים לזכירה דעמלק] והיינו מדכתיב נזכרים ונעשים שמע מינה דהני זכירות דעמלק ודהמן חדא נינהו ולא משום פרסום נס לצד קורין המגילה. על כן משום הזכירה חייב בקריאה אלא ששומע כעונה. אבל נשים לא מציעא לדעת החינוך [מ' חר"ג] שאינם בחיוז זכירה דעמלק. אך חוץ מזה הלא זכירה דהמן דוגמת זכירה דעמלק שאינו זכירת הנס. רק מה שהי' רוצה לעשות לישראל. על כן אין לחייב הנשים משום שהיו באותו הנס ואין חיוזם רק משום פרסום נס על כן אין חייבין בקריאה רק בשמיעה:

רש"י מגילה ב:

אשבחן עשייה. דמסתה ויום טוב שתהא לפרוזים צי"ד ומוקפין צט"ו: זכירה. קריאת המגילה: מנ"ץ.

